

Пролог

Тиша

Він жив, і цього було досить. Він жив у нестабільну епоху. Для чого прагнути щось будувати, якщо все незабаром буде зруйновано? Краще плисти за течією, не витрачаючи сил.

*Ерх Марія Ремарк.
Тріумфальна арка*

Київ, липень — листопад 2013 року

- Ніколи б не подумала, що вам так легко зіпсувати настрої.
 - Це філософське питання.
 - Що саме?
 - Поганий настрої.
- Котя Стогов із неприхованим сумом підкинув на широкій долоні порожню пласку пляшку з-під віскі. Глянув, блазнюючи, крізь скло на супутницю.
- Ну, там щось видно? Відповідь?

— Якби отак, крізь порожню тару, можна було побачити майбутнє, мене б давно не було в цій країні.

— Здається, ми про це вже говорили.

— Ага, багато й часто, — легко погодився Котя. — Давно. І не лише з вами, Юленько. Тільки від наших розмов нещасна країна не поміняється, як хочеться нам із вами.

— Ви песиміст.

— Навпаки — я найбільший оптиміст у колі своїх друзів. Знаєте, чому?

— Не знаю.

— Сказати?

— Скажіть.

Котя скрутив корок, понюхав спустошені скляні нутрощі. Підніс горлечко до вуст, зобразив, ніби витрушує звідти останні міліграми рятівної рідини. Потім зітхнув, ніби пережив найбільшу за свої тридцять три роки втрату, перевальцем рушив до найближчого смітника. Акуратно, демонстративно не кинув — *поклав* — туди непотріб, повернувся назад до багажного відділення.

Разом із сотнею пасажирів із Греції він чекав, поки стрічка почне рухатися.

Годинник показував пів на другу ночі.

Літак запізнився на п'ять із половиною годин.

— Ось що бісить, — Котя кивнув на забрану гумовими язиками прямокутну пройму, звідки мали виїхати речі. — Гаразд, там щось збилося, пасажирки на Київ мали курити бамбук у тому довбаному Іракліоні. Де б ми ще, Юлю, з вами познайомилися. Правильно, мені складно зіпсувати настрій, коли поруч є «дьюті фрі», де продається якісний алкоголь. І прекрасна молода жінка, котра складе компанію.

— Костю, ви цю пляшку самі впорали. Я навіть язика не вмочила.

— Пляшечку.

— Вибачте?

— Це — пляшечка. Бо пляшка — значно серйозніші об'єми. Бог із ними, не в алкоголі річ. Коли я кажу про складену компанію, маю на увазі — ми з вами мило спілкувалися. Одна людина говорить, інша — слухає. Такий формат. Згодні?

— Буває, — кивнула Юля, печально поглянувши на багажну стрічку, що ніяк не хотіла ожити. — Ви скидалися на оптиміста. Я ще здивувалася, нині нечасто таких зустрінеш. Хоч ніби надії побільшало...

— Надії? Про що ви, Юлю? Про яку надію?

Котя говорив пошепки. Але його природний густий бас навіть так не звучав тихіше. Пасажири, котрі стояли неподалік, нервово озиралися. В очах читалося невдоволення.

Стогов у край рідко їздив маршрутками. Задоволення з дзвіниці затятого автомобіліста сумнівне. Коли все ж доводилося, ловив на собі сповнені неприхованої ворожості погляди щоразу, коли говорив у салоні по телефону. Майже завжди довкола мовчали. Але тотальний осуд Котя відчував фізично, ніби навалювалося щось важке й задушливе. Дуже схоже почувався й тут. Іноді Стогову здавалося: заважає всім настільки, що народ лише чекає команди, аби валити цього нахабного басистого бугая.

Хоч Коті більше подобалося, коли називали *велетнем*.

Особливо — вороги та жінки.

Юля, випадкова знайома, попутниця, мініатюрна шатенка, не квапилася з відповіддю. Тож Стогов повів далі, заводячись більше, бо вкотре зачепило наболіле.

— Ви звернули увагу, що сьогодні вчасно полетіли всі, крім нас? Наприклад, громадяни держави Росія, якщо ви помітили, пройшли на свій літак без запізнення. Ще й махали нам ручками. Типу — щасливо лишатися, хохли, до побачення. Помітили, скажіть — помітили?

— Господи, нічого такого не бачила!

— Бо не звернули уваги! А суть справи й корінь зла в тому, Юленько, що громадяни України ніколи, ні-ко-ли не відлітають, не від'їжджають та не прибувають нікуди вчасно!

— Весь світ проти нас, ви хочете сказати?

— А! — відмахнуся Котя. — Ми самі проти себе! Нехай, нехай так: десь збій у системі... Хоча системи насправді не існує, але дамо їм шанс мати щось системне...

— Кому?

— Їм. Ось їм.

Стогов кивнув управо, укотре за час їхнього знайомства звертаючи увагу супутниці на непоказного чоловіка у джинсах, кросівках та сорочці поло. Поряд із ним стояли огрядненька коротко стрижена жінка й дівчинка-підліток. Вона не знімала темних окулярів навіть у салоні літака й тут, чекаючи з батьками на багаж, так само закривала ними очі.

— По-моєму, ніхто, крім вас, його не впізнав, — зазначила Юля. — Якби ви не сказали, я так само не мала б поняття, хто це.

— Правильно. Бо він нечасто світить таблом у телевізорі. Але в парламенті, я вам уже казав, цей народний депутат вирішує значно більше, ніж оті всі клоуни з підвішеними язиками на різних телешоу.

— Ох, Костю, чого причепилися до людини... Він так само, як усі, терпляче чекав в аеропорту. І зараз не пішов без черги чи якось інакше. Стоїть людина, сопе у дві дірки, страждає разом із усіма. Може, він демократ...

— Ага! Він, наскільки я знаю, без поглядів.

— Так не буває.

— Буває, — упевнено кивнув Котя. — І є. Сидить на таких темах, що друкать із ним і демократи, і ті, хто навпаки. А він, як розумне теля, смокче у двох маток! Єдине, чого не міг передбачити — ось цього. Що йому разом із народом доведеться нудитися понад п'ять годин в аеропорту! Між іншим, ви в курсі,

що парламент ще не на канікулах? Ніби працює. А цей кекс — чому тут? Написав за свій рахунок? За сімейними обставинами? Чи когось попросив, аби проголосували замість нього за щось непринципове для його гаманця? Ось чому я їх ненавиджу. Усіх. І про зіпсований настрій — туди ж.

— Тобто?

— Поки я пропивав залишки євро в грецькому аеропорту, а ви на мене терпляче дивилися, Юленько, усе було добре. Я знав: в однакових зі мною поганих умовах сидить і вислуховує щось від жінки он той народний обранець. Що мені треба для щастя? Долетіти, м'яка посадка, пройти паспортний контроль, отримати багаж. У мене там лише сумка, Юлю. Футболки, шорти, капці, плавки й сувеніри. Міг узяти барахло з собою, ваги вистачало. Ні, вирішив здати в багаж. Чого простіше — видати його відразу, швидко, як це відбувається всюди в Європі? — Тепер уже не стримувався, говорив на повний голос, обурення нагадувало стихійний вуличний мітинг. — Ні! Ти прилітаєш в Україну, до міжнародного аеропорту, це — вікно держави, її візитка картка! І ось ти стоїш, уже скоро, як годину, чекаєш на свою нещасну сумку. Скаржитися нема смислу! Бо нема куди, нема кому й нема на кого!

Юля приклала пальчика до вуст. Котя нахмурич чоло, але так само торкнувся губів пучкою.

— Я звикла, — мовила вона тихо. — Між іншим, за кордон літаю у справах часто, не лише на відпочинок. Чесно кажучи, така затримка рейсу на моїй пам'яті перша.

— І я не пригадую нічого схожого, — легко погодився Котя. — Бачте, ви мене погано зрозуміли. Напружили не ті п'ять годин пустого сидіння в Іракліоні. Самі ж помітили, настрої у мене був усе одно чудовий. Бісить ось це, Юлю: хоч затримуються літаки, хоч прилітають вчасно — багаж у сраному Борисполі мусиш усе одно чекати го-ди-ну! Ніде у світі такого нема!

— Ви всюди були?